

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОРІВНЯЛЬНА СТИЛІСТИКА
АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад
включно), перша - англійська

Освітньо-професійна програма: Переклад з англійської мови

Освітній рівень: Перший бакалаврський

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

Дніпро 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.....	3
2. Анотація до курсу.....	3
3. Мета та цілі	4
4. Компетентності та результати навчання.....	4
5. Організація навчання.....	5
6. Самостійна робота.....	8
7. Контрольні заходи та критерії оцінювання.....	9
8. Політика курсу.....	12
9. Рекомендована література.....	13
10. Кодекс доброчесності.....	14

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Порівняльна стилістика англійської та української мов
Викладач (і)	К.філол.н, доц. Абрамова Олена Вікторівна
Контакти, E-mail викладача	Кафедра перекладу та іноземних мов, к. 423, e-mail: elva@ua.fm
Форми організації навчання з дисципліни	лекції, самостійна робота
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, кількість модулів: 3 Загальна кількість годин на вивчення дисципліни: 90 з них: лекційних: 40, самостійна робота студента: 50
Тип навчальної дисципліни за навчальним планом	Обов'язкова циклу фахової підготовки, Курс: 3 Семестр: V, чверть X; Вид контролю: екзамен
Додаткові інформаційні матеріали	
Години консультацій:	13.00-14.00 среда – четвер

2. Анотація до курсу

Курс "Порівняльна стилістика англійської та української мов" є теоретичним курсом, який входить до циклу фахової підготовки та вивчається студентами на 3 курсі. Основною формою навчання є лекційні заняття. Головна мета курсу полягає в тому, щоб ознайомити студентів з головними завданнями стилістики як галузі мовознавства, її значенням та місцем в системі інших лінгвістичних наук, основними поняттями та категоріями стилістики, напрямками розвитку сучасної стилістики, а також сформулювати цілісне уявлення про стилістику як науку.

Під час викладання курсу особлива увага приділяється вивченню стилістичних особливостей тексту як цілого та їх відтворенню при перекладі, адекватному відображенню у мові перекладу стилістичного забарвлення слів (архаїзми, вульгаризми, канцеляризми, колоквиалізми тощо) мови оригіналу, передачі лексичних (метафор, метонімії, перифразів, евфемізмів тощо) та синтаксичних (повторів, паралелізмів, градацій тощо) стилістичних прийомів, з'ясуванню особливостей функціональних стилів та їх особливостей в англійській та українській мовах, оволодінню студентами азами

лінгвостилістичного аналізу тестів різноманітних стилів та жанрів, визначенню стилістичних розбіжностей між англійською та українською мовами та стратегії підбору адекватних стилістичних прийомів при перекладі текстів.

Відповідно до навчального плану на лекційний курс "Порівняльна стилістика англійської та української мов" планується 40 години, 50 годин відводиться на самостійну роботу. Форма контролю – екзамен.

3. Мета та цілі

Мета курсу: допомогти студентам з'ясувати основні питання сучасної стилістики англійської мови, розглянути основні напрями та методи дослідження тексту, дати студентам поняття про стилістичні особливості англійської та української мов, сформулювати наукове уявлення про стилі і про засоби мовного вираження, виробити у студентів навички відбору стилістичних засобів англійської та української мов для адекватного перекладу, сприяти підвищенню культурної компетенції майбутнього перекладача.

Цілі курсу: У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати: стилістичні особливості англійської та української мов; фонетичні, лексико-семантичні та синтаксичні стилістичні прийоми; основні закономірності стилістичної диференціації словникового складу англійської та української мов; соціолінгвістичні та прагматичні фактори, які визначають функціональні стилі англійської та української мов; особливості кожного окремого функціонального стилю.

4. Компетентності та результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти опановують **наступні компетентності:**

- здатність використовувати в професійній діяльності технічного перекладача знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні;
- здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди англійської та другої німецької мов, описувати соціолінгвальну ситуацію, пристосовувати

свою мовленнєву поведінку до соціально-культурних особливостей країни, з представниками якої ведеться діалог;

- усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та англійською і другою німецькою мовами.

та результати навчання:

- вміти організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- вміти характеризувати діалектні та соціальні різновиди англійської і другої німецької мов, описувати соціолінгвальну ситуацію;
- знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними (англійською і другою німецькою) мовами;
- вміти аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

5. Організація навчання

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті
		9
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	90	90
Аудиторні заняття, з них:	40	40
Лекції	40	40
Самостійна робота, у тому числі при:	50	50
підготовці до аудиторних занять	20	20
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	9	9
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	21	21
Заходи семестрового контролю		підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

Структура навчальної дисципліни

Лекційний курс (40 год.)

№з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Вступ. Предмет і завдання порівняльної стилістики. Джерела англійської та української стилістики. Стилiстична диференціяція англійської та української мов.	2
2	Лексична стилістика. Денотативне та конотативне значення слова. Семантична структура слова та взаємодія прямих та переносних значень слова як фактор стиля.	2
3	Стилiстична лексикологія. Стилiстична диференціяція словникового складу сучасної англійської та української мов. Стилiстичне дослідження фразеології.	2
4	Стилiстична семасіологія. Лексико-семантичні стилістичні прийоми. Фігури заміщення. Гіпербола. Літота. Метафора. Метонімія. Синекдоха.	2
5	Стилiстична семасіологія. Лексико-семантичні стилістичні прийоми. Фігури заміщення. Перифраз. Евфемізм. Епітет. Антономазія. Персоніфікація. Іронія.	2
6	Стилiстична семасіологія. Лексико-семантичні стилістичні прийоми. Фігури співвідношення. Порівняння. Оксюморон. Антитеза. Зевгма. Каламбур.	2
7	Синтаксична стилістика. Синтаксичні стилістичні прийоми. Перерахування. Повтор. Паралельні конструкції. Інверсія. Риторичні питання. Принципи стилістичного аналізу тексту.	2
8	Фонетична стилістика. Алітерація та асонанс. Поняття рими та ритму. Стилiстичний аналіз графіки. Відсутність розділових знаків. Особливості шрифту та графічна образність.	2
9	Теорія функціональних стилів. Поняття функціонального стилю. Класифікація функціональних стилів	2

10	Теорія функціональних стилів. Офіційно-діловий стиль. Діловий лист. Класифікація ділової кореспонденції. Автобіографія. Резюме. Заява. Ділова телефонна розмова. Культура ділового мовлення.	2
11	Теорія функціональних стилів. Публіцистичний стиль. Заголовок. Жанрові особливості публікацій. Коментар. Рецензія. Анонс. Стилiстичні особливості статей різної тематики. Бізнесово-комерційна тематика. Культурно-мистецька тематика. Модельний бізнес. Стилiстика мови реклами та проблеми перекладу рекламних текстів.	2
12	Теорія функціональних стилів. Науковий стиль. Стилeутворюючі фактори наукового стилю.	2
13	Теорія функціональних стилів. Розмовний стиль. Стилiстичні особливості розмовного стилю.	2
14	Теорія функціональних стилів. Художній стиль. Стилe художньої прози.	2
15	Теорія функціональних стилів. Художній стиль. Поетичний стиль та стиль драми.	2
16	Лінгвокультурологічна складова стилю. Гендерний чинник стилетворення. Стратегія ввічливості. Форми звертання.	2
17	Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту. Основні категорії тексту і їх стилістичне використання. Основні компоненти тексту, які належить аналізувати: тема (рема), ідея та проблематика художнього твору.	2
18	Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту. Композиція художнього твору. Знайомство з методикою аналізу мови літературного персонажу.	2
19	Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту. Позиція автора та образ оповідника. Засіб відображення характеру: прямий та непрямий. Художня деталь.	2
20	Лінгвостилістичний аналіз текстів різноманітних стилів та жанрів. Лінгвостилістичний аналіз текстів наукового,	2

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (21 год.)

№№з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Формування та етапи розвитку англійської та української мов.	3
2	Історія американської лексикографії.	3
3	Етимологія. Запозичення зі слов'янських мов.	3
4	Етимологія. Запозичення зі східних мов.	3
5	Класифікації фразеологізмів.	3
6	Порівняльна характеристика англійських та українських паремій. Поняття плеоназму.	3
7	Архаїзми та діалектизми в англійській та українській мовах.	3

6. Самостійна робота

Самостійна робота є складовою підготовки протягом навчального семестру. Метою самостійного опрацювання навчального матеріалу є опанування навичок роботи з основною і додатковою літературою, набуття знань та умінь в аспекті вивчення та порівняння стилістики англійської та української мов. Передбачаються наступні види роботи:

- вивчення кожної теми лекційного курсу за навчально-методичною літературою;
- підготовка до лекційних занять;
- опрацювання матеріалу розділів, які не викладаються на лекціях за допомогою рекомендованої літератури та електронних ресурсів;
- виконання тестових завдань;
- підготовка до модульних контрольних робіт;
- підготовка до екзамену.

7. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Видами контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

- поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (тестів);
- модульний контроль (виконання модульної контрольної роботи, яка охоплює матеріал змістового модуля);
- семестровий (підсумковий) контроль у формі екзамену (екзаменаційна робота, яка охоплює матеріал усього курсу) наприкінці останньої чверті вивчення дисципліни.

Основними заходами (формами) контролю знань є:

- реферативне опрацювання тем, які не викладаються на лекціях;
- модульна контрольна робота;
- екзамен.

Підсумкова контрольна робота (екзамен) складається з 24 завдань, 20 з яких тестового формату, 4 завдання відкритого типу, які спрямовані на перевірку рівня теоретичних знань та практичних лінгвістичних компетентностей. Завдання контрольної роботи охоплюють питання трьох рівнів складності, яким надана певна кількість балів.

Критерії оцінок

Кількість балів за виконання завдань										
0..34	35...59	60...63	64...68	69...73	74...79	80...85	86...89	90...93	94...97	98...100
Оцінка										
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Незадовільно		Задовільно			Добре			Відмінно		
Критерії оцінювання завдань відкритого типу										
матеріал не засвоєно; не відповідає мінімальним критеріям.	Знання нижче середнього рівня; допущено неточності, грубі помилки.			Знання середнього рівня, допущено кілька суттєвих помилок.			Відмінне виконання, лише одна / незначна кількість несуттєвих помилок.			

Підсумкова контрольна робота оцінюється за 100-бальною шкалою:

Питання 1-го рівня складності: 1-12 – 2,5 балів/питання

2-го рівня складності: 13-20 – 5 балів/питання

3-го рівня складності: 21-24 – 7,5 балів/питання

Бали за правильні відповіді під час усного опитування (1-5 балів залежно від виду активності: правильна відповідь, доповнення або аргументація, презентація самостійної роботи: реферат тощо) зараховуються додатково до балів підсумкової контрольної роботи.

Зразок завдань підсумкової контрольної роботи:

3. Choose the stylistic device which does not belong to the group of lexical stylistic device.

- a) irony
- b) simile
- c) euphony

18. Slang is used:

- a) to show that the speaker shares the same ideas as are possessed by his communicants;
- b) to make speech more expressive;
- c) to produce humorous effect,

21. Analyse the following extract and answer the questions below:

These October days were the best of the year. The trees had turned fully and there was an edge of winter in the air. Halfway to town a maple stood; each morning he had watched its leaves die toward scarlet until today the tree flamed with a fall fire. The hills beyond town, nearly high enough to be called true mountains, had come into a variegated beauty, clusters of oaks shading into a slope of richer sweetgum, interspersed by the evergreen denial of pine and cedar, so that John walked with his eyes lifted up to them.

Borden Deal

1. Indicate the theme and the idea disclosed in the extract.
2. Define whether the text is more narration or description. What is the author's role in it?
3. Define the kind of context. Characterize semantic and structural types of metaphor in the passage. What effect does the metaphoric description produce?
4. In what tone the extract written? What words specify it?

23. Characterize the style of official documents.

Питання до підсумкового контролю знань

1. The subject of stylistics and its place in the system of related disciplines.
2. Semantic structure of the word. Denotative and connotative meanings of the word.
3. The main stylistic notions: style, norm, context, expressive means of languages and stylistic devices.
4. The characteristic of English vocabulary.
5. Special literary vocabulary: terms, poetic words, archaic words, barbarisms and foreignisms, neologisms
6. Common colloquial vocabulary.
7. Special colloquial vocabulary: slang, professionalisms and jargonisms, dialectisms and vulgar words.
8. Figures of Quality. Figures of Identity. Metaphor. Epithet. Antonomasia and Personification.
9. Figures of Quality. Figures of Substitution. Metonymy and Synecdoche. Periphrasis and Euphemism.
10. Figures of Quantity. Hyperbole. Meiosis. Litotes.
11. Figures of Combination. Figures of Identity. Simile.
12. Figures of Combination. Figures of Contrast. Oxymoron. Antithesis.
13. Figures of Combination. Figures of Inequality. Climax. Anticlimax. Zeugma.
14. Expressive means of Syntax. Reduction of the sentence model. Ellipsis. Nominative Sentences. Aposiopesis. Asyndeton. Parceling.
15. Expressive means of Syntax. Extension of the sentence model. Repetition. Classifications of Repetition. Enumeration. Tautology. Polysyndeton.
16. Expressive means of Syntax. Change of word order. Inversion. Detachment.
17. Characterize the style of official documents.
18. Characterize the style of scientific prose
19. Characterize the style of belles-lettres.
20. Characterize the publicistic style.
21. Characterize the colloquial style.
22. Describe the problem of functional styles in English language.

8. Політика курсу

Студенти повинні відвідувати усі без виключення лекційні заняття з дисципліни «Порівняльна стилістика англійської та української мов». Винятки можливі лише з поважних причин та для студентів із обмеженими можливостями.

Курс викладається англійською та українською мовами.

Відпрацювання пропущених занять або контрольні заходи (з поважної причини або ні) проводиться у консультативні години.

Під час занять або поза ними від студента вимагається прояв поваги та толерантності по відношенню до усіх інших учасників освітнього процесу (студентів, викладачів, допоміжного персоналу).

Дотримання правил внутрішнього розпорядку Академії, принципів та положень нормативних документів щодо організації навчального процесу у ЗВО є обов'язковими для студентів.

Політика оцінювання. Оцінювання кожного модулю навчальної дисципліни відбувається за результатами відповідного контрольного заходу та за умови виконання усіх видів навчальної роботи з даного модуля, що викладені у програмі навчальної дисципліни. Загальна кількість модулів, які повинні бути зараховані з навчальної дисципліни, відповідає кількості кредитів ЄКТС дисципліни (3 кредити=3 модулі). Якщо оцінка з модуля (модульна оцінка) дорівнює або перевищує 4 бали за 12-бальною шкалою оцінювання, модуль вважається зарахованим. З метою підвищення модульної оцінки перездача зарахованого залікового модуля не дозволяється. Якщо студент склав модуль на незадовільну оцінку або був відсутнім на даному контрольному заході, йому, за згодою деканату, дозволяються дві додаткові спроби для перездачі модуля: перша – викладачеві, який здійснював відповідний модульний контрольний захід; друга, після першої невдалої спроби, – комісії, яка призначається завідувачем кафедри.

Не зараховані попередні модулі не є підставою для недопущення студента до складання подальших контрольних заходів. Модульні контрольні роботи проводяться впродовж двох останніх тижнів чверті. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка виставляється за 12-бальною та національною (5, 4, 3) шкалою.

9. Рекомендована література

Основна література

1. Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык / И.В. Арнольд. – М.: ФЛИНТА, 2016. – 384 с.
2. Єфімов Л.П. Ясінецька О.А. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз. Учбово-методичний посібник / Л.П. Єфімов, О.А. Ясінецька. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 240 с.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури / В.І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 576 с.
4. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм (стилістика): Фігури і тропи / І. Качуровський. – Мюнхен; Київ, 1995. – 135 с.
5. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько; за ред. Л.І. Мацько. – К.: Вища школа, 2003. – 462 с.
6. Мороховский А.Н. Воробьева О.П., Лихошерст Н.И., Тимошенко З.В. Стилистика английского языка / А.Н. Мороховский, О.П. Воробьева, Н.И. Лихошерст, З.В. Тимошенко. – К.: Вища школа, 1991. – 248 с.
7. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови / О.Д. Пономарів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 248 с.
8. Скребнев Ю.М. Основы стилистики английского языка / Ю.М. Скребнев. – М.: Астрель, 2003. – 221 с.
9. Galperin I.R. English Stylistics. – М.: URSS, 2010. – 336 p.
10. Kucharenko V.A. A Book of Practice in Stylistics: A Manual / V.A. Kucharenko. – Vinnytsia: Nova knyha, 2003. – 160 p.

Додаткова література

1. Арнольд И.В. Семантика. Стилистика. Интертекстуальность / И.В. Арнольд. – СПб.: Издательство С.-Петербургского университета, 1999. – 443 с.

2. Виссон Л. Русские проблемы в английской речи. Слова и фразы в контексте двух культур / Линн Виссон. – Пер. с англ. – М.: Р.Валент, 2005. – 192 с.
3. Дубенко О.Ю. Англо-американські прислів'я та приказки / О.Ю. Дубенко. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 446 с.
4. Дубенко О.Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов / О.Ю. Дубенко. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 224 с.
5. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності: стилістика та культура мови / С.Я. Єрмоленко. – К.: Довіра, 1999. – 431 с.
6. Качуровський І. Фоніка / І.Качуровський. – К.: Либідь, 1994. – 168 с.
7. Коваль А.П. Практична стилістика сучасної української мови / А.П. Коваль. – К.: Вища школа, видавництво при КДУ, 1987. – 351 с.
8. Кононенко В.І. Мова. Культура. Стиль / В.І. Кононенко. – Івано-Франківськ: Плай, 2002. – 460 с.
9. Стишов О.А. Українська лексика кінця ХХ століття: (На матеріалі мови засобів масової інформації / О.А. Стишов. – К.: Пугач, 2005. – 388 с.
10. Український молодіжний сленг сьогодні / уклад. С. Пиркало; ред. та післямова Ю. Мосенкіс. – К.: Мова та історія, 1999. - 87 с.

10. Кодекс академічної доброчесності

Студенти є учасниками освітнього процесу, а тому у своїй діяльності вони повинні дотримуватись положень «Кодексу академічної доброчесності» Національної металургійної академії України, який знаходиться у відкритому доступі на офіційному сайті академії за наступним посиланням: <https://nmetau.edu.ua/file/kodeks.pdf>. Викладені в цьому документі принципи та правила поведінки навчать студента проводити свою науково-практичну діяльність у рамках етичних та правових норм.

Компетентності з академічної доброчесності та навички якісного академічного письма викладені в «Основах академічного письма» у відкритому доступі на сайті кафедри перекладу та іноземних мов за посиланням: <https://nmetau.edu.ua/ua/mdiv/i2016/p3011>

Несвідоме або навмисне порушення положень «Кодексу академічної доброчесності» є підставою для розгляду на засіданні «Комісії з питань академічної доброчесності» НМетАУ та подальших правових дій.

Кодекс академічної доброчесності вимагає від студента:

- самостійне, творче виконання усіх видів навчальних робіт як під час аудиторних занять, так і на контрольних заходах (тести, екзамени тощо);
- визначати вид участі та частку виконаної роботи з відповідними посиланнями при виконанні спільних з іншими студентами проектних робіт;
- коректно оформлювати усі запозичення з наукової та іншої літератури при підготовці творчих письмових робіт;